

Talen, som aldrig blev holdt

i Folketinget 20. august 1941

Den 22. august 1941 blev justitsminister Eigil Thune Jacobsens lovforslag om forbud mod kommunistiske foreninger og mod kommunistisk virksomhed af 20. august, efter visse betæneligheder, enstemmigt vedtaget af Folketinget. Loven havde tilbagevirkende kraft og legaliserede ikke kun fremtidige, men også allerede foretagne anholdelser af danske kommunister. Loven var grundlovsstridig og et eksempel på, hvor langt den danske regering gik for at opretholde samarbejdspolitikken.

Kommunisterne kunne naturligvis ikke deltage i debatten i Folketinget. De udsendte derfor i september 1941 i den illegale pjeces "Danske Toner" den tale, som Aksel Larsen ville have holdt, hvis han kunne have deltaget i debatten den 20. august 1941. Pjecen, der var camoufleret som et sanghæfte, var et af de første eksempler på illegal presse.

★ Den 22. august 1941 Den 22. august 1941 blev Justitsminister Eigil Thune Jacobsens lovforslag om forbud mod kommunistiske foreninger og mod kommunistisk virksomhed af 20. august, efter visse betæneligheder, enstemmigt vedtaget med 116 stemmer. Loven anbefalede af ordførerne for Socialdemokratiet, Venstre, Det konservative Folkeparti, Det radikale Venstre, Bondepartiet og Nazistpartiet.

Der var i folketinget ingen ordfører for kommunisterne, idet hele den kommunistiske gruppe var fraværende. Martin Nielsen sad i Vestre Fængsel, og politiet var på jagt efter Aksel Larsen og Alfred Jensen. For at forhindre disse i at komme ind i folketingssalen og forlange ordet havde man ladet Rigsdagsbygningen besætte med et par hundrede civilklædte og uniformerede politifolk, saa der var politi i hver eneste korridor, værelse og trappe. Desuden var der givet rigsdagens tjenestemænd ordre til at være politiet behjælpelig med anholdelsen af de to kommunister, hvis de skulde vise sig.

Under disse omstændigheder kunde loven vedtages enstemmigt, og det var umuligt for Kommunisterne i selve rigsdagen at tage til orde mod den. Hvis en kommunistisk folketingsmand havde kunnet slippe ind i Folketingssalen og få ordet, ville følgende tale være blevet holdt:

★ "I heledendanskerigsdagslevetid, siden 1849, har den aldrig været samlet til møde under sådanne omstændigheder som i dag. For to måneder siden, den 22. juni, gav regeringen, ved resolution fra statsministeren, politiet ordre til at forhindre et lovligt partis, Danmarks Kommunistiske Partis virksomhed. Politiet besatte alle vort partis og parti-

pressens samt det kommunistiske ungdomsforbunds og andre lovlige foreningers kontorer. Man afbrød derved vort lovlige politiske arbejde og har siden da forhindret udgivelsen af vor presse. Der er hverken givet eller forsøgt givet grunde for disse overgreb, som står i åben strid med grundlovens bestemmelser om foreningsfrihed og pressefrihed.

– Om foreningsfrihed hedder det i grundlovens § 85:

"Borgerne har ret til uden forudgaaende tilladelse at danne foreninger i ethvert lovligt øjemed. Ingen forening kan ophæves ved regeringsforanstaltning. Dog kan en forening midlertidigt forbydes, men der skal da straks anlægges sag imod den til dens ophævelse."

Regeringen har imidlertid ikke udstedt noget midlertidigt forbud og har ikke så meget som gjort skridt til at anlægge sag. Men den har ladet politiet forhindre vor virksomhed og beslaglægge vore ejendele.

– Om pressefriheden hedder det i grundlovens § 84:

"Enhver er berettiget til på tryk at offentliggøre sine tanker, dog under ansvar for domstolene. Censur og lignende forebyggende forholdsregler kan ingen sinde påny indføres."

Over hele landet blev der den 22. juni og følgende dage fængslet, såvidt det foreløbig kan opgøres, 496 personer, fortrinsvis medlemmer eller tilhængere af vort parti. I intet af disse tilfælde er der givet en begrundelse for fængslingen. Der er ikke rejst sigtelse, endsige anklage. Kun i et eneste tilfælde er således anholdte stillet for en dommer.

Ved forelæggelsen af sit lovforslag i dag har justitsministeren søgt at retfærdiggøre alle disse handlinger. Han må ganske vist indrømme, at der ikke findes dansk lov hjemmel for dem, men henviser så til noget, han kalder "nødretsgrundsætningerne". Han siger bl.a. i bemærkningerne til lovforslaget: "Det er imidlertid anerkendt i den danske statsretlige teori, at regeringen, navnlig under hensyn til at den danske grundlov ikke indeholder hjemmel til at dekretere undtagelsestilstand i tilfælde af krig eller lignende alvorlige begivenheder, er berettiget til, når en nødssituation foreligger, der udsætter statens sikkerhed og velfærd for fare, at træffe de foranstaltninger, som denne nødssituation nødvendiggør."

Det er vist solidere at holde sig til grundloven end til de "statsretlige teorier", som justitsministeriets sagkyndige, Fritz Clausen-manden Popp Madsen finder på. Og justitsministeren må jo selv indrømme, at der ikke findes lov hjemmel for regeringens handlinger. Men det er intet tilfælde, at grundloven ikke indeholder sådanne bestem-

*Justitsminister
Eigil Thune Jacobsen*

melser om undtagelsestilstand o.l. Det var efter grundige overvejelser og fuldt bevidst, at grundlovens fædre i 1849 undlod at sætte sådanne bestemmelser ind i forfatningen. De vilde ikke give nogen regering saadanne fuldmagter, som let kunde misbruges. – Og heller ikke senere har man ønsket at give regeringen sådanne fuldmagter.

★ **Deter med andre ord** i bevidst og direkte strid med grundlovens ord og mening, at regeringen nu kommer og påberåber sig ”nødretsgrundsætningen”.

Hvis man ville værne lovene og modvirke arbejde i fremmed magts tjeneste, saa måtte man altså skride ind, ikke mod kommunisterne, men mod de ”danske” nazister. Men regeringen gør det modsatte og stiller derved sig selv i en fremmed magts tjeneste. Sandheden er, at regeringen, i Tysklands interesse (men til skade for Danmark) ikke alene undlader at hindre Fritz Clausens virksomhed, men oven i købet understøtter den, for eksempel ved at hjælpe ham med den ulovlige hvervning. Sandheden er den, at det er i fremmed magts – Hitler-Tysklands – interesse, at Danmarks Kommunistiske Parti bliver forbudt. Sandheden er, at ved denne politik og dette forbud stiller regeringen og rigsdagen sig selv i fremmed magts tjeneste.

Og, omend tilsløret, så erkender man dette tjenesteforhold gennem de bemærkninger, der ledsager lovforslaget, nemlig henvisningerne til, at den 22. juni har gjort det ”nødvendigt”. Lad så al den anden udenomssnak være. Her er vi ved sagens realiteter, ved den virkelige begrundelse for loven. En fremmed magts regering har ønsket, at Kommunistisk Parti og de kommunistiske ledere indstiller virksomheden. Da man regner med, at vi er for rankryggede til at følge andres eksempel og frivilligt og stiltfærdigt trække os ud af aktiv politik, så skal vi spærres inde, og partiet forbydes.

Besættelsesmagts regering mener altså, at vort partis eksistens og virksomhed vil være en fare for dens herredømme over Danmark og for dens krig om verdensherredømmet. Det er et eftertrykkeligt dementi af de utallige, skamløse socialdemokratiske påstande om, at de danske kommunister skulde være Hitler-Tysklands og nazismens venner og hjælpere – påstande, som man fremsatte mod bedre vidende samtidig med, at regeringen ved sin presse- og mødecensur forbød os at tage til orde derimod og forbød os at bringe vor mening om situationen til udtryk!

Vi skal altså forfølges, fordi en fremmed magt – Hitler-

Tyskland – sammen med sine betalte agenter og sine lydige tjenere herhjemme frygter for, at vi ikke vil ophøre med, men forstærke vor virksomhed for at organisere folkets frihedskamp og tjene Danmarks sag. Dette er sandheden bag alle fraser og undskyldninger! Lad da også os give besked på en måde, så det ikke kan misforståes:

★ **Viharhidtilunderkrigen** og besættelsen rettet os efter regeringens forordninger og henstillinger, skønt disse på mange områder begrænsede folkets grundlovssikrede rettigheder, og skønt man kunde nære berettiget tvivl om, at fortielses-systemet, censuren og regeringens udenrigspolitik virkelig var til Danmarks gavn. Vi har ment længst muligt at måtte tage hensyn til regeringens skøn og har givet den en meget bred margin. Vi har håbet, at regeringens hensigt dog måtte være at skabe de bedste forudsætninger for sikring af Danmarks fri fremtid. Vi mente, at man havde pligt til at regne med, at regeringen så vilde stå fast på den eneste kendte side af den hemmelige overenskomst med Tysklands regering af 9. april 1940, den side, som var udtrykt gennem Tysklands og den tyske værnemagts ubetingede erklæring om at ville respektere Danmarks territoriale og statslige integritet og ikke at blande sig i dansk indenrigspolitik.

Men efterhaanden som tiden gik, blev det uomtvisteligt klart, at Tysklands magthavere ikke holdt deres løfter, at de aldrig med det gode vil slippe deres greb om Danmark – og at den danske regering over indrømmelsernes farlige vej var nået til at tilpasse såvel sin udenrigspolitik som sin indenrigspolitik til de fremmede undertrykkes interesser. Nu er regeringen gaaet til åbent grundlovsbrud af den groveste art, og dermed har den brudt enhver forudsætning for loyalitet fra vor side. Den har ved sine handlinger løst vore bundne hænder. Nu kan, nu bør og nu vil vi sige det danske folk den fulde sandhed:

Regeringen er gået over til udenrigspolitisk som indenrigspolitisk at yde aktiv støtte til Hitler-Tysklands krigsmaal, skønt den ved, at en tysk sejr i krigen betyder varigt slaveri og national ufrihed for det danske folk. Denne politik er karakteriseret ved to regeringserklæringer. Den første blev afgivet af udenrigsminister Scavenius i juli i fjor og siger bl.a.: ”Ved de store tyske sejre, der har slået verden med forbavselse og beundring, er en ny tid oprunden i Europa, der vil medføre en nyordning i politisk og økonomisk henseende under Tysklands førerskab. Det vil være Danmarks opgave at finde sin plads i et nødvendigt, aktivt samarbejde med Stortyskland.”

Moralsk ligger hr. Scavenius med denne erklæring på

linje med den norske bondepolitiker Hundseid, der på samme tidspunkt tilsluttede sig Quisling'erne med den motivering, at "man må slutte sig til sejrherrens ideologi"! Men hele regeringen har godkendt denne erklæring, og den er senere mangfoldige gange blevet understreget og forstærket af statsminister Stauning, bl.a. gennem den berøgtede studenterforeningstale i vinter og gennem hans sidste udtalelser til det svenske Goebbels-organ "Aftonbladet", hvori han i stort som i småt erklærer sig beredt til at indordne Danmark under den nazistiske "nyordning" i Europa. Man forstår efter dette til fulde den varme anerkendelse, der fra tysk-nazistisk hold strømmer hr. Stauning imøde!

Nu fængsler man kommunisterne, forbyder Kommunistisk Parti og fastsætter strenge straffe for "kommunistisk virksomhed". Men det vil gå i Danmark som overalt, at overgrebene mod kommunisterne kun blev indledningen til overgreb mod andre partier og mod det arbejdende folks organisationer og mod alle borgeres demokratiske rettigheder. Der kan ikke i vor politik, vor agitation, vore krav i fagbevægelsen, vore forslag i kommunerne og på rigsdagen påvises noget som helst, som ikke er i overensstemmelse med det arbejdende danske folks interesser. Det vil blive sådan, at ethvert arbejde i samme retning, uanset hvem der gør det, vil blive stemplet og forfulgt under påskud af, at det er "kommunistisk virksomhed".

Stikordet er jo i øvrigt for længst givet i fagbevægelsen af de værste HIPA-folk. Ligeegyldigt om det var nok så gamle og partitro Socialdemokrater, der fremkom med en kritik af regeringens politik eller et forslag, som ikke passede på bjerget", så blev de stemplet som "kommunister" og deres forslag som "kommunistisk splittelsesarbejde". Tro ikke, at denne metode ikke fremtidig vil blive tillempt under større former og brugt af andre folk! Hvis fagforeningerne ikke med det samme belaver sig på noget sådant, så går man løs på dem, når man nu mener at have gjort det af med Kommunistisk Parti.

★ **Menfriheden vindes ikke ved at bøje nakken.** Det danske folk gør sig ikke fortjent til friheden, hvis det nøjes med at sætte sin lid til, at Sovjetunionen og England nok skal give os vort land igen, når de har knust Hitler. Kampen er hård og verdensomspændende. Dens front går ikke blot ved Kanalen, i Ukraine og i Karelen, den går gennem hver eneste fabrik, hver eneste landsby i Europas lande. Og ikke mindst i de besatte og underkuede. I den front er det danske folk ved at finde sin plads og udfylde den, og vi kommunister skal vide at føre an!

Pressemeddelelse

Enfarligmand – hold øje med ham

★ Justitsminister Pind har med sine udtalelser på Grundlovsdagen om forbuddet mod DKP i 1941, sat sig selv i bås med med de, som dengang uden skrupler brød grundloven for at gøre besættelsesmagten tilfreds.

Det landsforræderiske samarbejde mellem den danske regering og besættelsesmagten, og den deraf følgende fængsling af kommunisterne den 22. juni 1941 – i praksis gennemført af dansk politi i nært og venskabligt samarbejde med Gestapo – etsamarbejde som for mange fik en dødsdoms virkning.

Mordene foregik i KZ-lejrerne – for kommunisternes vedkommende i udryddelseslejren Stutthof i Polen. Men bagmændene sad på Christiansborg!

De ligger, som de har redt, sagde daværende statsminister Stauning og daværende justitsminister Thune Jacobsen om arrestationerne. Den konservative leder og Mussolini-tilhænger, Ole Bjørn Kraft, svang sig i forbindelse med vedtagelsen af "Kommunist-loven" i august samme år til, "der ikke plads til den slags tidsler i Danmarks have".

Dengang gik man til grænsen af grundloven, mener Søren Pind i dag. Man forstår, at denne gang – hvis hr. Pind får magt, som han har agt – vil han ikke have skrupler med at gå skridtet videre – hvis han anser det for nødvendigt!

"I dag står vi ved afgrundens rand – i morgen går vi et skridt videre". Det synes at være den nuværende regerings motto og med den den nuværende justitsminister Søren Pind.

Hold øje med den mand. Han er farlig for freden, og han er farlig for resterne af det danske demokrati!

*For Aktive Antifascister-FIR 2016 og Horserød Stutthof Foreningen,
Anton Nielsen og Bodil Enoch*

